

1. Úloha IOS (2023)

Popis úlohy

Česká kontrarozvědka FDTO (Fakt **D**ěsné **T**ajná **O**rganizace) má podezření, že v jejích řadách působí krtek a služba tak byla kompromitována. Obsah některých přísně tajných digitálních dokumentů byl nejenže vyrazen tajným službám cizích mocností, ale zřejmě i modifikován, což způsobilo chaos v organizaci některých tajných operací a částečně tak paralyzovalo fungování celé kontrarozvědky. V zájmu národní bezpečnosti je zapotřebí krtka urychleně najít a polapit. Hledání však musí být maximálně diskrétní, aby krtke netušil, že se okolo něj utahuje smyčka.

Protože zavedení nových oficiálních bezpečnostních opatření při práci s utajovanými digitálními dokumenty by mohlo být podezřelé a krtka vyplašit, rozhodlo se vedení kontrarozvědky, že bude potřeba tato bezpečnostní opatření zavést utajně. Tedy tak, aby si nikdo (kromě nejužšího vedení a Vás) nebyl vědom toho, že nějaká nová opatření vešla v platnost.

Vzhledem k Vaší léty prověřené loajalitě a bezchybné pracovní historii v IT jednotce kontrarozvědky jste byli pro tuto tajnou misi vybráni právě Vy. Vaším úkolem je vytvořit skript, který bude prezentován jako nový interní nástroj pro zvýšení efektivity při práci s elektronickými dokumenty, zatímco skrytě bude použit pro tajné zaznamenávání (tzv. logging) a ohlašování informací o tom, se kterými dokumenty (a kdy) daný uživatel pracoval.

Citlivé dokumenty jsou v kontrarozvědce zásadně uchovávány na serverech a přístup k nim probíhá vzdáleně pomocí příslušných nástrojů. Skript **mole** (**M**akes **O**ne's **L**ife **E**asier) tedy bude fungovat jako tzv. wrapper nad textovými editory, což znamená, že textový editor bude spouštěn skrze skript mole. Skript si bude pamatovat, které soubory byly v jakém adresáři prostřednictvím skriptu mole editovány. Jednotlivé soubory je zároveň možné přiřazovat do skupin pro jednodušší filtrování při práci s velkým množstvím souborů. Pokud bude skript spuštěn bez parametrů, vybere skript soubor, který má být editován.

Specifikace chování skriptu

JMÉNO

- mole – wrapper pro efektivní použití textového editoru s možností automatického výběru nejčastěji či posledně modifikovaného souboru.

POUŽITÍ

- mole -h
- mole [-g GROUP] FILE
- mole [-m] [FILTERS] [DIRECTORY]
- mole list [FILTERS] [DIRECTORY]
- mole secret-log [-b DATE] [-a DATE] [DIRECTORY1 [DIRECTORY2 [...]]]

Popis

- h – Vypíše návodůu k použití skriptu (volba secret-log by neměla být v návodě uvedena; nechceme krtka upozornit, že sbíráme informace).
- mole [-g GROUP] FILE – Zadaný soubor bude otevřen.
  - Pokud byl zadán přepínač -g, dané otevření souboru bude zároveň přiřazeno do skupiny s názvem GROUP. GROUP může být název jak existující, tak nové skupiny.
- mole [-m] [FILTERS] [DIRECTORY] – Pokud DIRECTORY odpovídá existujícímu adresáři, skript z daného adresáře vybere soubor, který má být otevřen.
  - Pokud nebyl zadán adresář, předpokládá se aktuální adresář.
  - Pokud bylo v daném adresáři editováno skriptem více souborů, vybere se soubor, který byl pomocí skriptu otevřen (editován) jako **poslední**.
  - Pokud byl zadán argument -m, tak skript vybere soubor, který byl pomocí skriptu otevřen (editován) **nejčastěji**.
    - Pokud bude při použití přepínače -m nalezeno více souborů se stejným maximálním počtem otevření, může mole vybrat kterýkoliv z nich.
  - Výběr souboru může být dále ovlivněn zadanými filtry FILTERS.
  - Pokud nebyl v daném adresáři otevřen (editován) ještě žádný soubor, případně žádný soubor nevyhovuje zadaným filtrům, jedná se o chybu.
- mole list [FILTERS] [DIRECTORY] – Skript zobrazí seznam souborů, které byly v daném adresáři otevřeny (editovány) pomocí skriptu.
  - Pokud nebyl zadán adresář, předpokládá se aktuální adresář.
  - Seznam souborů může být filtrován pomocí FILTERS.
  - Seznam souborů bude lexikograficky seřazen a každý soubor bude uveden na samostatném řádku.
  - Každý řádek bude mít formát FILENAME:<INDENT>GROUP_1, GROUP_2, . . . , kde FILENAME je jméno souboru (i s jeho případnými příponami), <INDENT> je počet mezer potřebných k zarovnání a GROUP_* jsou názvy skupin, u kterých je soubor evidován.
    - Seznam skupin bude lexikograficky seřazen.
    - Pokud budou skupiny upřesněny pomocí přepínače -g (viz sekce FILTERY), uvažujte při výpisu souborů a skupin pouze záznamy patřící do těchto skupin.
    - Pokud soubor nepatří do žádné skupiny, bude namisto seznamu skupin vypsan pouze znak -.
    - Minimální počet mezer použitých k zarovnání (INDENT) je jedna. Každý řádek bude zarovnan tak, aby seznam skupin začínal na stejné pozici. Tedy např:

```
FILE1:  grp1,grp2
FILE10: grp1,grp3
FILE:   -
```

- mole secret-log [-b DATE] [-a DATE] [DIRECTORY1 [DIRECTORY2 [...]]] – Skript za účelem dopadení krtka vytvoří tajný komprimovaný log s informacemi o souborech otevřených (editovaných) skrze skript mole.
  - Pokud byly zadány adresáře, tajný log bude obsahovat záznamy o otevřených (editovaných) souborech pouze z těchto adresářů. Neexistující adresáře nebo adresáře bez záznamů budou ignorovány.
  - Pokud nebyl zadán žádný adresář, tajný log bude obsahovat záznamy ze všech evidovaných adresářů.
  - Otevřené (editované) soubory, které mají být v tajném logu zaznamenány, je možné dále omezit pomocí filtrů -a -b (viz níže).

Filtry

FILTERS může být kombinace následujících filtrů (každý může být uveden maximálně jednou):

- [-g GROUP1[,GROUP2[,...]]] – Specifikace skupin. Soubor bude uvažován (pro potřeby otevření nebo výpisu) pouze tehdy, pokud jeho spuštění spadá alespoň do jedné z těchto skupin.
- [-a DATE] – Záznamy o otevřených (editovaných) souborech před tímto datem **včetně (volitelně lze implementovat i jako striktně před uvedeným datem; UPDATED 22.3.)** nebudou uvažovány.
- [-b DATE] – Záznamy o otevřených (editovaných) souborech po tomto datu **včetně (volitelně lze implementovat i jako striktně po uvedeném datu; UPDATED 22.3.)** nebudou uvažovány.
- Argument DATE je ve formátu YYYY-MM-DD.

Nastavení a konfigurace

- Skript si pamatuje informace o svém spouštění v souboru, který je dán proměnnou MOLE_RC. Formát souboru není specifikován.
  - Pokud není proměnná nastavena, jedná se o chybu.
- Skript soubor na cestě dané proměnnou MOLE_RC neexistuje, soubor bude vytvořen včetně cesty k danému souboru (pokud i ta neexistuje).
- Skript spouští editor, který je nastaven v proměnné EDITOR. Pokud není proměnná EDITOR nastavená, respektuje proměnnou VISUAL. Pokud ani ta není nastavená, použije se příkaz vi.

Formát tajného logu

- Tajný log vygenerovaný pomocí příkazu secret-log bude uložen v adresáři .mole umístěném v domovském adresáři (tedy např. /home/\$USER/.mole/). Název souboru bude ve formátu log_USER_DATETIME.bz2, kde USER odpovídá jménu aktuálního uživatele a DATETIME odpovídá datu a času vytvoření tajného logu.
  - Tajný log bude obsahovat záznamy o všech známých manipulacích (tedy otevření skrze skript mole) s vybranými soubory, případně dále omezených na daný časový úsek pomocí přepínačů -a, -b, nebo jejich kombinací.
  - Formát záznamů v logu bude FILEPATH;DATETIME_1;DATETIME_2; . . . , kde
    - FILEPATH je reálná cesta k souboru,
    - DATETIME_N je datum a čas chronologicky N-tého známého otevření souboru buď napříč celou známou historií, nebo v daném časovém úseku.
  - Záznamy v tajném logu budou seřazeny lexikograficky podle hodnoty FILEPATH.
- Formát hodnot DATETIME a DATETIME_N je YYYY-MM-DD_HH-mm-ss.
- Tajný log komprimujte pomocí utility bzip2.

Poznámky

- Můžete předpokládat, že nebude zadána skupina se jménem - a že názvy skupin nebudou obsahovat znak čárky
- Můžete předpokládat, že názvy souborů (ani jejich cesty) nebudou obsahovat znaky středníku nebo dvojtečky.
- Skript nebere v potaz otevření nebo editace, které byly provedeny mimo skript mole.
- Stejně tak pro příkaz mole [-m] [FILTERS] [DIRECTORY] skript nebere v potaz soubory, se kterými dříve počítal a které jsou nyní smazané (u ostatních příkazů není potřeba kontrolovat existenci souboru). Například, pokud byl *posledně* editovaný soubor smazán, volání mole otevře *předposledně* editovaný soubor, pokud byl i ten smazán, bude otevřen *předpředposledně* editovaný soubor, atp. **UPDATED 6.3.**
- Při rozhodování relativní cesty adresáře je doporučené používat reálnou cestu (realpath). Důvod např.:

```
$ mole
$ mole `pwd`
```

Návratová hodnota

- Skript vrací úspěch v případě úspěšné operace nebo v případě úspěšné editace. Pokud editor vrátí chybu, skript vrátí stejný chybový návratový kód. Interní chyba skriptu bude doprovázena chybovým hlášením.

Implementační detaily

- Skript by měl mít v celém běhu nastaveno POSIXLY_CORRECT=yes.
- Skript by měl běžet na všech běžných shellech (dash, ksh, bash). Můžete použít GNU rozšíření pro sed či awk. Jazyk Perl nebo Python povolen není.
- Skript by měl ošetřit i chybový případ, že na daném stroji utilita realpath není dostupná (např. ukončením programu s chybovým kódem).
- UPOZORNĚNÍ:** některé servery, např. merlin.fit.vutbr.cz, mají symlink /bin/sh -> bash. Ověřte si proto, že skript skutečně testujete daným shellem. Doporučujeme ověřit správnou funkčnost pomocí virtuálního stroje níže.
- Skript musí běžet na běžně dostupných OS GNU/Linux, BSD a MacOS. Studentům je k dispozici virtuální stroj, na kterém lze ověřit správnou funkčnost projektu, s obrazem ke stažení zde: <http://www.fit.vutbr.cz/~jengal/public/trusty.ova> (pro VirtualBox, login: trusty / heslo: trusty).
- Skript nesmí používat dočasné soubory. Povoleny jsou však dočasné soubory nepřímo tvořené jinými příkazy (např. příkazem sed -i). Soubor MOLE_RC ani tajné log soubory nejsou v tomto případě chápány jako dočasné soubory.
- Není potřeba řešit možnost souběhu několika instancí skriptu, v takovém případě je chování nedefinované.

Možná rozšíření

- Implementuje u příkazů mole [-m] [FILTERS] [DIRECTORY], list a secret-log nový přepínač -r (recursive), který způsobí, že mole bude hledat vyhovující záznamy o otevření (editaci) souborů i mezi záznamy, které se vztahují ke vnořeným adresářům vzhledem k DIRECTORY (resp. aktuálnímu adresáři, pokud nebyl DIRECTORY zadán).
  - Tedy například příkaz mole list ~/proj1 by na výstup vypsal jak soubor main.c, tak soubor .git/config za předpokladu, že má v logu MOLE_RC uloženy záznamy o otevření souborů ~/proj1/main.c a ~/proj1/.git/config.
- Implementuje u příkazů mole [-m] [FILTERS] [DIRECTORY] a list nový přepínač -d (default), který způsobí, že mole bude pracovat pouze se záznamy spuštění (ediací) souborů bez specifikované skupiny.
  - Tedy např. při použití příkazu mole -d -bude ignorován záznam o spuštění mole -g bash -~/bashrc.
  - Přepínač -d bude vylučný s přepínačem -g, tedy v rámci jednoho spuštění mole nemohou být zadány oba přepínače zároveň.
- Implementace přepínačů -d a -r je nepovinná; korektní implementace může vynahradit jiné bodové ztráty.

Odevzdávání

Odevzdávejte pouze skript mole (nebalte ho do žádného archivu) do IS VUT.

Rady

- Dobrá dekompozice problému na podproblémy Vám může značně ulehčit práci a předejít chybám.
- Naučte se dobře používat **funkce** v shellu.
- Následující utility Vám mohou při řešení projektu velmi pomoci:

- [getopts](#)
- [date](#)
- [cut](#)
- [sed](#)
- [wc](#)
- [printf](#)
- [awk](#)

Příklady použití

Následující příklady předpokládají, že skript mole je dostupný v jedné z cest v proměnné PATH.

Předpokládejte, že úkazyky chování v bodech 2 až 6 jsou na sobě nezávislé a každá z nich navazuje přímo na ukázkou č. 1. Tedy například důsledky ukázky č. 2 se nepromítnou do výsledků ukázek č. 3, 4, atd. (**UPDATED 21.3.**)

- Editace různých souborů:

```
$ export MOLE_RC=$HOME/.config/molerc
$ date
Thu Feb 16 01:37:14 PM CET 2023
$ mole -/ssh/config
$ mole -g bash -/bashrc
$ mole -/local/bin/mole
$ mole -g bash -/bashrc
$ mole -/indent.pro
$ mole -/viminfo
```

```
$ date
Mon Feb 20 07:21:09 PM CET 2023
$ mole -g bash -/bash_history
$ mole -g git -/gitconfig
$ mole -g bash -/bash_profile
$ mole -g git ~/proj1/.git/info/exclude
$ mole -/ssh/known_hosts
$ mole -g git ~/proj1/.git/config
$ mole -g git ~/proj1/.git/COMMIT_EDITMSG
$ mole ~/proj1/.git/COMMIT_EDITMSG
$ mole -g git ~/proj1/.git/config
$ mole -g project ~/proj1/main.c
$ mole -g project ~/proj1/struct.c
$ mole -g project ~/proj1/struct.h
$ mole -g project_readme ~/proj1/README.md
```

```
$ date
Fri Feb 24 03:52:34 PM CET 2023
$ mole -g git2 -/gitconfig
$ mole ~/proj1/main.c
$ mole -/bashrc
$ mole -/indent.pro
$ mole -/vimrc
```

- Opětovná editace:

```
$ cd -/ssh
$ mole
... # spustí se editace souboru ~/ssh/known_hosts (odpovídá řádku A)
$ mole -
... # spustí se editace souboru ~/vimrc (odpovídá řádku B)
$ mole -g bash -
... # spustí se editace souboru ~/bash_profile (odpovídá řádku C)
$ mole -g bash -b 2023-02-20 -
... # spustí se editace souboru ~/bashrc (odpovídá řádku D)
$ cd
$ mole -m
... # spustí se editace souboru ~/bashrc (odpovídá řádku E)
$ mole -m -g git ~/proj1/.git
... # spustí se editace souboru ~/proj1/.git/config (odpovídá řádku F; ve skupině git byl daný soubor editován jako jediný dvakrát, zbytek souborů jednou)
$ mole -m -g tst
... # chyba, nebyl nalezen žádný soubor k otevření
$ mole -a 2023-02-16 -b 2023-02-20
... # chyba, nebyl nalezen žádný soubor k otevření
```

- Zobrazení seznamu editovaných souborů (**OPRAVENO 11.3.**):

```
$ mole list $HOME
.bash_history: bash
.bash_profile: bash
.bashrc: bash
.gitconfig: git,git2
.indent.pro: -
.viminfo: -
.vimrc: -
$ mole list -g bash $HOME
.bash_history: bash
.bash_profile: bash
.bashrc: bash
$ mole list -g project,project_readme ~/proj1
main.c: project
README.md: project_readme
struct.c: project
struct.h: project
$ mole list -b 2023-02-20 $HOME
.indent.pro: -
.viminfo: -
$ mole list -a 2023-02-23 $HOME
.bashrc: -
.gitconfig: git2
.indent.pro: -
.vimrc: -
$ mole list -a 2023-02-16 -b 2023-02-24 -g bash $HOME
.bash_history: bash
.bash_profile: bash
$ mole list -a 2023-02-20 -b 2023-02-24 $HOME
$ mole list -g grp1,grp2 $HOME
```

- Vytvoření tajného logu:

```
$ date
Fri Feb 24 04:13:58 PM CET 2023
$ mole secret-log
$ bzip2p2 -k --stdout /home/trusty/.mole/log/trusty_2023-02-24-16-14-01.bz2
/home/trusty/.bash_history;2023-02-20_19-21-13
/home/trusty/.bash_profile;2023-02-10-21-38
/home/trusty/.bashrc;2023-02-16-13-37-31;2023-02-16-13-38-02;2023-02-24-15-53-05
/home/trusty/.gitconfig;2023-02-20_19-21-22;2023-02-24-15-52-39
/home/trusty/.indent.pro;2023-02-16-13-38-34;2023-02-24-15-53-18
/home/trusty/.local/bin/mole;2023-02-16-13-37-46
/home/trusty/proj1/.git/COMMIT_EDITMSG;2023-02-20_19-25-12;2023-02-20_19-25-18
/home/trusty/proj1/.git/config;2023-02-20_19-24-59;2023-02-20_19-25-27
/home/trusty/proj1/.git/info/exclude;2023-02-20_19-22-04
/home/trusty/.ssh/config;2023-02-20_19-25-51;2023-02-24-15-52-48
/home/trusty/proj1/README.md;2023-02-20_19-26-36
/home/trusty/proj1/struct.c;2023-02-20_19-26-03
/home/trusty/proj1/struct.h;2023-02-20_19-26-18
/home/trusty/.ssh/known_hosts;2023-02-20_19-26-19
/home/trusty/.viminfo;2023-02-16-13-38-53
/home/trusty/.vimrc;2023-02-24-15-54-04
$ date
Fri Feb 24 04:15:13 PM CET 2023
$ mole secret-log
$ bzip2p2 -k --stdout /home/trusty/.mole/log/trusty_2023-02-24-16-15-22.bz2
/home/trusty/proj1/main.c;2023-02-20_19-25-51
/home/trusty/proj1/README.md;2023-02-20_19-26-36
/home/trusty/proj1/struct.c;2023-02-20_19-26-03
/home/trusty/proj1/struct.h;2023-02-20_19-26-18
/home/trusty/.ssh/config;2023-02-16_13-37-19
/home/trusty/.ssh/known_hosts;2023-02-20_19-22-48
```

- Použití nepovinného přepínače -r:

```
$ date
Sat Feb 25 09:00:04 AM CET 2023
$ mole list -r -b 2023-02-24 ~/proj1
.git/COMMIT_EDITMSG: git
.git/config: git
.git/info/exclude: git
main.c: project
README.md: project_readme
struct.c: project
struct.h: project
$ mole -m -r -b 2023-02-24 ~/proj1
... # spustí se editace souboru ~/proj1/.git/COMMIT_EDITMSG nebo ~/proj1/.git/config
$ mole -r -m -g git -b 2023-02-24 ~/proj1
... # spustí se editace souboru ~/proj1/.git/config
```

- Použití nepovinného přepínače -d:

```
$ date
Sat Feb 25 09:08:10 AM CET 2023
$ mole list -d -b 2023-02-20 $HOME
.indent.pro: -
.viminfo: -
$ mole list -a 2023-02-23 -d $HOME
.bashrc: -
.indent.pro: -
.vimrc: -
$ mole -m -d -b 2023-02-20 -
... # spustí se editace souboru ~/indent.pro nebo ~/viminfo
$ mole -m -d -g bash -b 2023-02-20 -
... # chyba, přepínače -d a -g jsou vylučné
```

- [Popis úlohy](#)
  - [Specifikace chování skriptu](#)
  - [Popis](#)
  - [Filtry](#)
  - [Nastavení a konfigurace](#)
  - [Formát tajného logu](#)
  - [Poznámky](#)
  - [Návratová hodnota](#)
  - [Implementační detaily](#)
  - [Možná rozšíření](#)
  - [Odevzdávání](#)
  - [Rady](#)
  - [Příklady použití](#)